

ТЕРИТОРІЇ ТА ОБ'ЄКТИ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ ЯК ОСНОВА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Д.В. Каргін, студент 2 курсу магістратури, природничо-географічного факультету

Л.А. Прохорова, к.геол.н., доцент кафедри фізичної географії і геології

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Формування екологічної мережі передбачає зміни в структурі земельного фонду області шляхом віднесення (на підставі обґрунтування екологічної безпеки та економічної доцільності) частини земель господарського використання до категорій, що підлягають особливій охороні з відтворенням притаманного їм різноманіття природних ландшафтів.

Багатство природних ландшафтів є надбанням населення Харківської області, як це проголошено в Конституції України.

Території та об'єкти, що підлягають особливій охороні (території та об'єкти природно-заповідного фонду, рекреаційні, водозахисні, полезахисні та інші природні території та об'єкти) становлять порівняно незначну частину території Харківської області. Наявна площа та територіальна структура земель Харківської області, що підлягають особливій охороні, дають певні підстави для їх віднесення до територіальної системи з певними ознаками екологічної мережі. Сучасний стан природних ландшафтів Харківщини лише частково відповідає критеріям віднесення їх до національної екологічної мережі України.

Національна екологічна мережа включає частину земель області, на яких збереглися фрагментарно майже незмінені чи частково змінені природні ландшафти на невеликих земельних ділянках.

Природні ландшафти спостерігаються майже на 30,4 відсотках території Харківщини. У найменш зміненому вигляді вони збереглися на землях, зайнятих лісами, чагарниками, болотами, на відкритих землях, площа яких становить лише 14,6 відсотків території області. Таким чином можна вважати, що стан, близький до притаманного природного, мають тільки ці території [5].

Найбільш захищеними є природні комплекси в межах територій природно-заповідного фонду.

Станом на 01.01.2020 року природно-заповідний фонд Харківської області налічує 246 території та об'єкти загальною площею 74 843,6 га, в тому числі 13 об'єктів загальнодержавного значення площею 23 984,6 га, відсоток заповідності становить 2,38 від загальної площі області [2,3].

Природні ландшафти спостерігаються майже на 30,4% території Харківщини. У найменш зміненому вигляді вони збереглися на землях, зайнятих лісами, чагарниками, болотами, на відкритих землях, площа яких становить лише 14,6% території області. Таким чином, можна вважати, що

стан, близький до притаманного природного, мають тільки ці території, і вони можуть бути віднесені до регіональної системи екомережі.

Формування екомережі на Харківщині проводилось згідно з Програмою формування національної екологічної мережі в області на 2002-2015 роки, яка затверджена рішенням Харківської обласної ради від 21.05.2002 року (зі змінами). В рамках зазначеної Програми науково-дослідною установою «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем» (НДУ УкрНДІЕП) розроблено проект схеми регіональної екомережі Харківської області [2,5].

До регіональної схеми екомережі Харківської області належать територіальні структури загальнодержавного та місцевого значення, які є складовими місцевих схем формування екомережі [1,4].

За інформацією НДУ УкрНДІЕП до складу регіональної екомережі Харківської області належать територіальні структури загальнодержавного (табл. 1) та місцевого значення, які є складовими місцевих схем формування екомережі.

Таблиця 1

Основні елементи національної екологічної мережі загальнодержавного значення в Харківській області [3]

Елемент екологічної мережі	Розташування (за фізико-географічними умовами)	Основні території та об'єкти – складові екологічної мережі
1	2	3
Екорегіон		
Придонецький	долина р. Сіверський Донець	національні природні парки – «Слобожанський» та «Гомільшанські ліси»
Екокоридори		
Галицько-Слобожанський	зона лісостепу	ліси першої та другої груп, лісосмуги, луки, пасовища
Сіверсько-Донецький	долина р. Сіверський Донець	заплавні луки, чагарники, сіножаті, схилі землі з незначним рослинним покривом, ліси, водні об'єкти

Територіальні структури загальнодержавного значення

Екорегіон – Придонецький, розташований у долині р. Сіверський Донець.

Екокоридори:

- широтний: Галицько-Слобожанський (лісостеповий) проходить долинами рр. Мерла, Мерчик, Черемушна, Мжа, Сіверський Донець, Великий Бурлук, Нижня Дворічна та Оскіл;
- меридіональний: Сіверсько-Донецький – включає заплавні луки, чагарники, сіножаті, схилі землі з незначним рослинним покривом, ліси, водні об'єкти.

Територіальні структури місцевого значення

Екокоридори:

Природного походження:

- Орільський – долина р. Оріль;
- Оскільський – долина р. Оскіл;

- Берестовий – долина р. Берестова;
- Самарський – долина р. Самара;
- Берецький – долина р. Берека;
- Балаклійсько-Синихінський – долини рр. Волоська Балаклійка та Синиха;
- Удянський – долина р. Уди.

Штучного походження: лісосмуги вздовж залізниць (рис. 1)

Рис. 1. Регіональна схема екологічної мережі Харківської області [2]

У Харківській області площа земель, що має бути включена до екологічної мережі, складає 220,178 тис. га. До переліку ключових територій та об'єктів екологічної мережі входять 246 об'єктів ПЗФ [2,3].

З метою наукового забезпечення формування національної екологічної мережі необхідне проведення прикладних досліджень, спрямованих на розроблення рекомендацій і методів щодо збереження та відтворення ландшафтного різноманіття, в тому числі проведення оцінки сучасного стану природних ландшафтів, обґрунтування найбільш ефективних заходів, що забезпечать збалансоване і невиснажливе використання їх природних ресурсів, інвентаризацію природних комплексів та їх компонентів, організацію ведення кадастрів природних ресурсів та моніторингу довкілля у межах національної екологічної мережі, створення відповідних банків даних і геоінформаційних систем [1,4].

Література

1. Догадіна Т.В., Безроднова О.В. Регіональна екомережа Харківщини – особливості структурної організації та напрямки оптимізації. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія: біологія.* Вип. 20. №1100. 2014. С.272-280.
2. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Харківській області у 2019 році URL: https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1054/105379/Attaches/regionalna_dopovid_2019_harkivska_oblast.pdf (дата звернення 07.11.2020 р.)
3. Екологічний паспорт Харківської області за 2019 рік. URL: <https://merp.gov.ua/news/35913.html> (дата звернення 07.11.2020 р.)
4. Максименко Н.В., Квартенко Р.О. Принципи ландшафтно-екологічного планування в організації екологічної мережі Харківської області. *Людина та довкілля. Проблеми неоекології.* № 3-4. 2012. С.77-86.
5. Програма формування національної екологічної мережі в Харківській області на 2002-2015 роки. / Затверджена рішенням обласної ради від 21 травня 2002 року (II сесія XXIV скликання).

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ В СФЕРІ ТУРИЗМУ

К.В. Касенкова, аспірант, 3 року навчання спеціальності 242 Туризм

О.А. Сущенко, д-р екон. наук, професор

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Процеси глобалізації та розширення комунікаційних каналів впливають на всі сфери економіки в тому числі й на туристичну сферу. На даний момент все більше туристичних підприємств використовують інструментарій електронного маркетингу задля розширення клієнтської бази та як більш зручного додаткового каналу для інформування потенційних клієнтів. Більш того, інструментарій використовується не лише на мікро-, але й на макрорівні.